

RUONÁ IDEOLOGIIJA — DUOHTA SOLIDARITEHTA

Oanehis čoahkkáigeassu Birasbellodaga (Miljöpartiet de gröna) bellodatprográmmas.

Dát čálus lea oanehis čoahkkáigeassu Birasbellodaga bellodatprográmmas. Go bellodatprográmma čállui dalle duhátviissat olbmo bukte jurdagiid, politihkalaš evttohusaid, sániid ja ledje ideologalaš digaštallamat. Lea okta vuodđoosiin dan ruoná ideologiijas. Politihkka – ja servodat lea juoga maid mii ráhkadit ovttas. Dát lea min oktasaš ruoná jietna.

Olles bellodatprográmma sáhtát lohkat www.mp.se/partiprogram

Birasbellodat lea oassi máilmmiviidosaš lihkestagas mii rahčá dakkár máilbmái gos visot olbmot sáhttet eallit buori eallima, ja doalahit buriid eavttuid boahttevaš buolvvaide. Min politihkka lea huksehuvvon ollislašoidnui: visot gullo oktii.

Olmmošvuodas leat stuorra hástalusat. Politihkka lea čoavdda rievdadussii ja ferte vuosehit geainnu bistevaš servodahkii. Mii ruonát čadnojit oktii dan duodalaš barggus hábmet min servodaga odđa áigái.

Birasbellodat lea feministtalaš bellodat. Mánngabealátvuohta, dássálasvuohta ja dásseárvu leat leat vuodut vuoiggalaš servodagas. Mii duodas jáhkkit ahte olbmuid sierralágánvuodát riggođahtá máilmmi.

Golbma solidaritehtaide min politihkka lea huksehuvvon:

- solidaritehta ealibiiguin, luondduin ja dan ekologalaš vuogádagain
- solidaritehta boahttevaš buolvvaiguin
- solidaritehta máilmmi olbmuiguin.

Olmmoš

Olmmoš lea hutkkálaš ja empahtalaš heagga mii háliida ja sáhtá váldit ovddasvástádusa. Olbmuid jurdagiidda girjáivuohta šiehtá mii dolvo ovdáneami ovddosguvlui. Mii jáhkkit demokratiijai ja doaimmalaš ja oassálasti álbmotlahtuide. Gáibida dieđuid mat leat álkit gávdat, ealli politihkalaš digaštallan ja vejolašvuohta álbmotlahtuide guoddit iežas evttohusaid politihkalaš servodagaide.

Ruoná lihkestat ovddasta friddja geahčastanguovllu politihkas. Odđa jurdagat ihte gos olbmot besset jurddašit friddja ja iežas oaivila mielde ja gos jurdagat, oainnáhusat ja sierralágánvuodát gudnejahttot. Buohkain galgá leat seammá vuoigatvuodát ja vejolašvuodát – beroškeahtá sohka-beali, etnisitehta, osku, doaimmahehtehusa, seksualálaš soju, sohka-bealidentitehta, sohka-bealcealkámuša dehe agi.

Mánát leat mielde servodaga ráhkadeamis ii dušše dego passiivvalaš vuostáiváldit dan servodagas man rávesolbmot leat ráhkadan sidjiide. Guhkesáigásaš oaidnu biraspolitihkas, ja boahhteáigeinvesteren lea maid go bidjá návccaid mánáide.

Skuvla galgá addit vejolašvuoda juohke mánnái ovdánit. Eai galgga gávdnot lihkustuvvan ja eahpelihkustuvvan oahppit, iige heajus dehe buori skuvllat. Politihkka galgá addit eavttuid skuvlii gos ohppiid diehtoáŋgirvuohta ja oahpaheddjiid gelbbolašvuohta boahotá adnu. Mii jáhkkit álbmotoahppamii ja agieallima oahppamii. Go visot leat ožžon vejolašvuoda válljet sin geainnu eallimis mii ovtas sáhttet hukset gievra servodaga.

Visot olbmot fertejit oažžut seamme vejolašvuodaid duohtan dahkat nieguset. Galgá vuosttildit visot vealáheami ja ii oktage galgga gillát rasisma dehe vašálašrihkkumiid.

Biras

Dat ruoná ideologiija ii leat dušše olbmo gaskavuohta guhte guoibmái muhto maid min sorjavašvuohta visui mii lea min birra. Olbmo ovddasvástádus lea viidábut go iežas persovdna ja guhkit go iežas buolva. Ealibiin lea vuoigatvuohta lunddolaččat láhttet ja eat galgga biinniduvvot.

Eallinvuohki dan riggábut oasis máilmmis váikkuha maid riikka rájiid olggobeallái. Mii fertejit rievdadit min servodagaid nu ahte mii birgehit eallit buori eallima boahhteáiggis ja ii seammás billidit vejolašvuodaid allaseaset, olbmuide iežá riikkain ja boahttevaš buolvvaide.

Dálkkádatrivdan lea várra min boahhteáigái. Dat váikkuha ovttaskas olbmuid eallima, globála ekonomii ja olles nášuvnnaid birgema. Váikko mis lea máhttu dán birra de šaddoviesogássa nuoskkideamit ain lassánit. Mii galget leat njunnošis njeaidin dihte olbmo luondováikkuhusa, historjjálaččat Ruotta lea nuoskkidan ja nuoskkida ain eanet go mii lea globálalaččat bistevas. Ruotas leat erenoamáš eavttut jođihit rievdamas bistevas servodahkii ja vuosehit vejolašvuodaid iežá ovdáneapmái. Dat gáibida duostilis biraspolitihka. Mii Birasbellodat duođas jáhkkit ahte dálkkádatjierbmás servodat maid lea servodat mii lea buoret olbmuide.

Ekonomiija

Máilbmi dárbbaha ođđa ekonomalaš politihka. Bistevas ekonomalaš šaddan árbevirolaš ipmárdusa jalgii ii leat vejolaš eananspáppas ráddjeduvvon návccaiguin. Lea sáhka moadde diehttelas prinsihpaid birra:

- Dat mii lea buorre olbmuide ja birrasii galgá leat hálbi.
- Dat mii lea heittot olbmuide galgá leat divrras.
- Dat mii lea ila vahát galgá gildojuvvot.

Olbmo hutkkálašvuohta daid maŋemus jahkečuđiid lea dahkan vejolažžan olbmo jođanis ekonomalaš ovdáneapmái. Ovdáneapmi lea mángga láhkái leamaš positiivvalaš muhto seammás návccaid geavaheapmi ja šaddoviessogássaidda nuoskkideapmi lea lassánan. Biologalaš mánggabealálašvuohta lea njeaidán. Ođđa vuoruhusaiguin ja ođđa čálgomihtilmasaiguin mii sáhtti hukset ekonomii ja mii ii leat sorjavaš bistevas šaddadeamis.

Mii duodas jáhkkit ahte bistevaš servodat gáibida jállodaga mearridit politihkalaš mearrádusaid. Maid dalle go árvu mearrádusain ii álkit sáhte rehkenastot árbevirolaš šaddama bokte.

Vejolašvuohta hálbbes energiijai dego čadđa ja oljju lea dagahan stuorra šaddoviessogássa nuoskidemiin. Rievdat guhkesáigásaš bistevaš ekonomiijai de lea stuorra muddui sáhka energiijavuogádaga rievdadeamis. Mii fertejit geavahit energiija beaktileappot ja oassi ođasmahtti energiijas ferte leahkit čuohti proseantta.

Mii háliidit oaidnit servodaga gos ii leat atomafápmu. Atomafápmu buktá ila stuorra váraid ja guođđá radioaktiivvalaš bázahusaid boahttevaš buolvvaide.

Jus mii eat rievdda energiijavuogádaga dál, ordnejuvvon vugiid mielde, de nákcavátni boahdá bágget rievdadussii manjil. Dalle mihá divraseappot ovttaskas álbmotlahtuide, fitnodagaide ja olles nášuvnnaide.

Čálgu

Čálgu galgá addit friddjavuođa, eallinkvalitehta ja dorvvolašvuođa olbmuide. Mii leat geavraseamos go mii diehtit mis lea fuolla guhte guoimmis go mii leat geahnoheamit. Danin servodat ferte fállat divššu ja fuola go mii dárbbahit dan. Servodat ferte maid bearráigeahččat ahte gávdno dorvvolašvuođavuogádat daidda geat leat skihpasat dehe barggohaga. Lea rehálaš ahte sis geas lea buorre dilli veahkehit eanet dan oktasážžii.

Dearvvašvuođa- ja buohccedikšu Ruotas galgá leat dássásaš ja ođđaáigásaš. Ovddidan dihte buori dearvvašvuođa lea seammá dehálaš bidjat návccain álbmotdearvvašvuhtii go buohccedikšui.

Mii háliidit ahte guovlluin ja gielddain galgá leat eanet váldi politihkalaš mearrádusaide mat gusket sin. Beroškeahttá gos riikkas don orut dus galgá leat dehálaš servodatdoaimmat dego ovdamearkka dihte poliisa, boastta ja fásta telefodna. Ruotta dárbbaha ođasmahttit miljuvnaprogramma. Ruotas eai galgga gávdnot guovllut gos orrut vásihit ahte fertejit johtit vai galge oažžut vejolašvuođaid.

Mis lea oainnáhus ahte visuin geain ii leat sisboahu galge dáhkiduvvot doarjaga mas galge eallit, beroškeahttá ovddibut sisboadus ja beroškeahttá siva manin sisboahu váilo. Mii háliidit oaidnit čohkkehuvvon dáhkádusa mii hálddahuvvo eiseválddis. Mii lávejit lohkat ahte gávdno "uksa siva", eastin dihte ahte indiviidat gahččet stuoluid gaskii.

Čálgu doaimmat eai oačču giedahallot dego váikko makkár márkan. Mii eai leat oasti čálgu ektui, mii leat álbmotlahtu. Vearroruđat galget mannat dan doibmii gosa galge, ja ii váldot vuoitun.

Máilbmi

Mánja olbmot máilmmis lea beassame eret geafesvuođas. Čálgu leavvá, gaskamearalaš eallinahki lohtana ja mánájápmiin njeaidá. Seammás olmmošvuođas leat ođđa hástalusat dego návccaid badjelmeari geavaheapmi ja birasuhkádusat. Ruoná bargu lea gávdnat geainnuid nu ahte eanet olbmot sáhte váldit oasi čálggus, seammás go mis lea dálkkádat- ja birashástalusat.

Birasbellodat liiko čuovvot gaskariikkalaš ovttasbarggu. Seammás mii háliidit ahte fápmu galgá čadahuvvot sis geat váikkuhuvvot das. Dát jáhkku dahká ahte mii leat jáhkkemeahttumat guovddášstivrema vuostá ja mearrádusaide mat sirdet fámu guhkkelis olbmuin.

Birasbellodat lea EO-kritihkalaš bellodat. Háliidit ahte galgá leat ovttasbargu eanet heivehanmuniin EO:s gos juohke riika sáhttá välljet makkár osiin sii háliidit oassálastit, rehálaš rájiid siskkobealde. Ruoŧa galgá leat olggubealde EMU.

Ruoŧa doaimbajut ráffái ja veahkkái ii leat jáhkehahtti nu guhká go mii seammás vuvdet vearyjuid olgoriikii diktatuvrraide ja geafes riikkaide. Vuoiggalaš ja bistevaš globála ovdáneapmi ferte mannat ovdal oanehisáigásaš ekonomalaš beroštumiid.

Birasbellodaga oainnáhus lea máilbmi rájiid haga, gos visot olbmot sáhtte sirdit muhto ii oktage bággejuvvo báhtarit. Mii eat jáhke riikkaid vuoigatvuoðaide välljet álbmotlahtuid, mii jáhkkit olbmo vuoigatvuhtii ieš välljet gos háliida orrut. Mii leat čeavlát go mii leat dat bellodat guhte lea rahppaseamos migrašuvdnii.

Ovddasmanni

Seamme áiggi go Birasbellodat lea politihkalaš bellodat mii leat maid ovddasmannit. Mii leat sihke ovdal min áiggi ja dás dál. Mii eat oačču massit oktavuoda mañisbohttiiguin, muhto seammás ii gávdno áigi massit. Mii duostat leat lávkki ovdalis.

Olbmot geain atnet fuola ja beroštit rivdet máilmmi. Juohke ovdáneapmi álgá ovttaskas olbmo gáttus ja beroštumis. Don dagat erohusa!

Dát čálus lea oanehis čoahkkáigeassu Birasbellodaga bellodatprográmmas. Dás sáhtát lohkat min oainnáhusaid birra ja dan ideologiija birra mii lea vuođđun min politihkalaš evttohussii. Jus šattat diehtoáŋgir ja háliidat diehtit eanet min politihka birra de loga eanet www.mp.se. Das gávnnat maid ollislaš bellodatprográmma.